

NUMERI 31

ds L.J. Joesse te Groningen NW

Liturgie morgendienst:

Votum/groet
Psalm 18: 1
Wetslezing uit Exod 20
Psalm 94: 5, 6 en 7
Gebed om verlichting door Gods Geest
en zegen over de Woordverkondiging
Schriftlezing Numeri 31: 1 – 24
Zingen over Gods bescherming: Psalm 91: 1, 5 en 8
Tekst Num. 31: 1 – 3
Preek
Zingen Psalm 18: 9 en 14
Collecte/afkondigingen
Slotlied: Gezang 101: 3, 4 en 5
Zegen/Amen

Liturgie middagdienst

Votum/groet
Psalm 18: 1

Gebed
Schriftlezing Num. 31: 1 - 24
Psalm 91: 1, 5 en 8
Tekst Num. 31: 1 -3
Preek
Psalm 18: 9 en 14
Geloofsbel. Gezang 179 a
Dankgebed
Collecte/afkondigingen
Slotlied: Gezang 101: 3, 4 en 5
Zegen/Amen

Let op:

Ook in deze preek is zoveel mogelijk de tegenwoordige tijd gebruikt, en wel om de Bijbellezers/toehoorders zo dicht mogelijk te brengen tot en zich te helpen verplaatsen naar de tijd waarin zich het beschrevene afspeelde!

Broeders en zusters, jongelui, gemeente van de Here, (preek ds L.J. Joesse, Gron. NW)

Er zijn christenen die niet zoveel raad weten met het Oude Testament. Misschien zegt u, of denkt u ook wel zoiets van: 'ik heb niet zoveel met het Oude Testament. Wat kun je er vandaag nog mee?' Want misschien denkt u: 'er staan zoveel oorlogen beschreven. Die lees ik liever niet. Wat moet ik er mee? Ik sla al die oorlogen liever over.'

In het christelijk onderwijs kun je de opmerking horen: 'over bloederige verhalen uit het Oude Testament vertellen we niet zoveel. Kinderen kunnen wel eens nachtmerries krijgen van dat soort verhalen. Oorlogen zijn te gruwelijk, te gewelddadig.' Bovendien zeggen mensen vandaag wel: 'Geweld past niet in onze samenleving, in onze cultuur van vandaag. Geweld moet uitgebannen worden. Het Oude Testament is iets van vroeger, verhaalt van verschrikkingen die in voorbijgegangene tijden gebeurden.'

Slaat u de oudtestamentische oorlogsverhalen over? Kunt u er iets mee? Gaat u ook liever maar snel over tot het lezen van andere gedeeltes uit het Oude Testament, omdat de beschrijving van strijd en geweld u ook niet veel zegt?

Maar hoe zit het dan met het boek Openbaring? Daarin gaat het toch over oorlogvoering van onze Heiland, Jezus Christus als machtige Zoon van God en Redder van de mensenwereld? Hij beval Johannes daarover aan ons te schrijven, aan ons als zijn kerkvolk. Onze verhoogde Heiland wilde ons dus letterlijk met de neus op zijn oorlogvoering drukken, op zijn strijd met vijanden, met satan en het rijk van het kwaad.

Als we preciezer de Bijbel lezen, dan zie je iets anders dan bloederige verhalen. Er worden inderdaad veel oorlogen beschreven. En er zal inderdaad in al die eeuwen veel bloed zijn gevloeid op allerlei slagvelden. Maar als je die Bijbelse oorlogsverhalen leest, dan valt er iets op, toch? Dan kom je toch nauwelijks bloederige scènes en beschrijvingen tegen?

Denk vooral aan de kruisiging van Jezus! Staat de Bijbel uitgebreid stil bij zijn bebloede hoofd? Druppelde er bloed van zijn hoofd toen soldaten Hem op een ruwe manier een scherpe doornenkroon op zijn hoofd drukten? Even tevoren had Hij verschrikkelijk gezweet en vloeide zijn bloed. Maar staat de Bijbel daar echt bij stil?

Nee, het valt bij nauwkeurige lezing op dat er telkens op een heel sobere manier geschreven wordt waar het in de Bijbel om oorlogen gaat die Israël voerde. Geen bloederige verhalen zijn het. Zelfs staat er vaak helemaal niet beschreven HOE de strijd zich voltrok. Vaak vind je wel helder aangegeven: wáár en waaróm de strijd werd gevoerd en hoe de strijd àfliep, welke gevolgen de oorlog met zich mee bracht.

En nog iets anders: Past geweld niet in onze cultuur? Hoe zit het dan met tv-programma's? Waar kijkt u elke avond naar? Kijkt u graag naar detectivefilms, naar films waar geweld tevoorschijn komt? Of zapt u dan snel naar iets anders?

Juist zulke films worden vandaag veel gemaakt, films vol geweld! Het moet toch spannend zijn? Past dat niet in onze cultuur?

En hoe zit het met computerspelletjes, met computer games? Leren kinderen zich met al die games niet te vermaken? Wordt er dan bijvoorbeeld niet op poppetjes geschoten? Is het dan niet de bedoeling zoveel mogelijk figuurtjes neer te schieten en daarmee te scoren?

Zo zou er veel meer te noemen zijn. Iemand merkte eens op: 'we hebben het over zinloos geweld, maar is er eigenlijk wel zinVOL geweld? Heeft geweld ooit zin?'

Wat vindt u daarvan? Zeg je dan met de hand op de Bijbel: waar geweld TERECHT wordt gebruikt kan het zinvol zijn. Nee, geen misverstand.

We verdedigen geen huiselijk geweld, of invoering van lijfstraffen op school, zodat kinderen een flink pak slaag zouden moeten krijgen. Nee, waar ONTERECHT geweld wordt toegepast en oorlog gevoerd, daar zal tegen moeten worden opgetreden. Tegelijk blijft gelden dat het gebruik van geweld terecht kan zijn. Ook fysiek geweld. Denk maar aan politie en justitie.

Zo komen we bij wat er in het hoofdstuk dat we lazen, geschreven staat. Wat de Heilige Geest voor ons heeft neergezet.

Dat is dit: De Here brengt Israël ertoe oorlog te voeren, de vijand aan te vallen. Het kan ons vandaag leren onszelf aan te pakken en kwaad te bestrijden, grenzen te stellen, gehoorzaamheid te bevorderen. En dat afgedacht van de vraag op welke manier(!) mensen tot gehoorzaamheid zullen worden gebracht. Dat is een ander verhaal.

Hier gaat het niet om de vraag hoe bloederig de vijand zal worden verslagen, maar DAT Gods vijand het onderspit zal delven! En ook dat was pijnlijk, pijnlijk ook voor Mozes en de Here. Maar het moest.

De boodschap is kort als volgt weer te geven:

De Here vergt van ons dagelijks slagvaardigheid voor zijn rechtvaardigheid.

(1) Hij toont de grenzen van zijn goedheid, van zijn geduld;

(2) Hij bewijst de kracht van zijn genade

Onze tekst begint niet in vers 2, maar in vers 1. Daar staat het helder: de Heer, de God van Israël gaf opdracht wraak te nemen.

Dus is het duidelijk: Het initiatief gaat niet van *Mozes* uit. In vers 2 staat dat Mozes oproept tot strijd, tot oorlogvoering tegen Midjan. En dat rust op vers 1: *de Heer* gaf die opdracht.

Bovendien zegt de Here tegen Mozes: neem *wraak*. Ook dat geeft Mozes door.

In vers 3 geeft Mozes heldere uitleg: Het is de *wraak van de Here* die we moeten voltrekken. Met andere woorden, het gaat niet om mogelijke drift bij Mozes. Mozes is niet opvliegerig. Alsof Mozes zich zou vergalopperen en te ver zou gaan. Alsof hij op persoonlijke wraak uit is. Zo in de trant van: 'ik heb nog een appeltje te schillen met Midjan.'

Dat zou toch kunnen? Hij kon na wat er in Numeri 25 is beschreven, een beetje gefrustreerd zeggen: 'Ze hebben ons dwars gezeten, nu zal ik ze krijgen!' Maar nee, zo is het niet. Er is geen misverstand mogelijk. Nogmaals: De Here(!) wil dat ze hun vijand Midjan aanvallen. De Midjanieten zelfs doden. Het is *goddelijke* wraak.

En Mozes gehoorzaamt volledig. De uitvoering lees je verderop in dit hoofdstuk. De uitwerking van Gods bevel en van Mozes' bedoeling. De kopstukken van Midjan worden gedood.

Eerder in hoofdstuk 25 stond het wat vager. Daar was sprake van leiders, van stamhoofden.

Nu wordt een en andermaal gesproken over *koningen* van Midjan. Zij worden getroffen en sterven. Hoe zij in die slag persoonlijk zijn geraakt, als slachtoffers werden gewond en hoe zij stierven op het slagveld, dat weten we niet. Daar gaat het ook niet om.

Het gaat hierom: De wraak van de Here treft hen dodelijk.

Onder hen was de vader van het meisje uit Numeri 25. Zij was de dochter van koning Sur. Zij was dus een prinses toen ze zich aan een Israëlitische jongeman gaf. Of andersom gezegd: als prinses was ze erop uit een voorname jongen uit Gods volk te verschalken. Beiden vonden vervolgens, zegt Numeri 25, de dood, en wel door de geloofsdaad van Pinechas. Want de zwarte priester Pinechas kon hun gedrag niet aanzien. Hij stond op uit de gemeentevergadering en doodde hen terwijl ze in het vrouwenvertrek van de tent lagen te vrijen.

Nu openbaart ons hoofdstuk, Numeri 31, bovendien: Niet alleen de koningen van Midjan worden getroffen. Ook de geleerde man uit het oosten wordt gedood. Bileam mag en zal niet ontkomen. Hij krijgt zijn verdiende loon. Juist met hem maakt Israël korte metten.

Gods goedheid heeft grenzen. Wie zich, zoals in het bijzonder Bileam, erin vastbijt God en zijn kerkvolk tegen te staan, graaft een kuil voor zichzelf. Gods geduld houdt een keer op.

Het is toch ook vandaag niet erg als het erop aan komt, streng te zijn en uiteindelijk een keer echt streng op te treden? Dat is toch goed en nodig ter bescherming van Gods volk, van Gods kinderen? En tegelijk om aan welbewuste zonde en zondigheid definitief een eind te maken. Want dat staat deze wereld, onze mensenwereld te wachten. Dat is buitengewoon zeker! Daar staat Jezus optreden, lijden en dood garant voor. Hij zal er een volledig eind aan maken, aan satan en heel zijn duivelse rijk.

Kijk naar Mozes! Wanneer zijn manschappen van het slagveld terugkomen, dan gaan Mozes en vele priesters de strijders tegemoet. En wat lees je dan? Mozes wordt verschrikkelijk kwaad. Hij constateert woedend: jullie hebben *de vrouwen* niet gedood. Haar in leven

gelaten en gevangen genomen! Juist aan Bileam en de vrouwen moest Gods oordeel voltrokken worden. Op haar rust niet minder de wraak van God!

Waarom lees je nog dat Mozes zo boos was geworden? Wel, daarmee zitten we precies in het hart en de zin van deze gebeurtenis, deze oorlog.

Het wordt duidelijk uitgelegd. Het gaat om de uitwerking van Gods wraak over Midjan. In vers 16 vind je de uitleg van de Heilige Geest.

Op advies van Bileam hebben die vrouwen zich laten gebruiken. Ze hebben zich door de Midjanietische koningen op aanraden van Bileam naar de jongens en mannen van Gods volk laten sturen. Ze zijn op consult van Bileam een relatie met de kerkjeugd begonnen. Zo is de kerkjeugd verleid. En dat niet slechts om een gemengd huwelijk aan te gaan, om als Midjanietische vrouw en Israëlietische man of jongeman samen te leven.

Nee, het gaat om veel meer. Het zit veel dieper. Door die huwelijken zijn ze ertoe gekomen te offeren aan de Midjanietische goden, afgoden dus. Ze gingen daarin helemaal mee. Ze deelden in de offermaaltijden die gevierd werden na het brengen van de offers. Ze gaven zich dus geheel over aan de goden van Midjan. Daarom hebben ze hun naam en bestaan als volk van God verspeeld en barstte God in woede uit, eerst tegen zijn eigen volk!

En nu moet de oorzaak van al die ellende worden aangepakt en grondig opgeruimd. Dat bedoelde deze opdracht. Gods wraak moest worden uitgevoerd.

Is juist Jezus niet daarvoor opgestaan uit de dood om de strijd tegen het rijk van het kwaad, de machtige tegenstander af te maken, te voltoeien. Zal Gods wraak, Gods geweld niet iedereen treffen die zich blijvend tegen Hem verzet en zijn volk probeert onderuit te halen? Daarom waarschuw je toch andere mensen wanneer ze God en zijn gebod bespotten en zeg je hen: 'weet wat je doet'. Als je je verzet tegen Gods volk, raak je God en Jezus Christus. Zodra je Gods volk bespottelijk maakt en het geloof in Christus Jezus telkens probeert onderuit te halen – weet wat je doet – je raakt Jezus in een gevoelige snaar. Hij heeft zich voor zijn gemeente ingezet. Hij zal het niet verdragen dat je Hem in zijn werk aantast.

Daarom weten wij ons vandaag toch in en door Hem zo veilig en beschermd? Hij voert strijd. Hij laat de wereld nog steeds bestaan, laat de wereld haar gang gaan. Maar vergis je niet: zijn goedheid betekent geen toegeeflijkheid. In de zin dat Hij alles maar door de vingers ziet en alles maar aan mensen overlaat en niet zal ingrijpen! Als je zo denkt en je eigen normen stelt, alleen je eigen gang gaat, tja, dan kom je Hem wel een keer tegen!

Als vader en als moeder ben je toch ook niet bang om waar het terecht is en noodzakelijk is, een keer streng en consequent op te treden?

Op school en in de samenleving toch evenmin, als burger, of welke positie en status je ook hebt? Je staat toch als christen in de samenleving en je durft toch voor Gods recht op gehoorzaamheid van alle mensen op te komen? Dat begint immers in huis en dicht bij huis!

God toont niet alleen de grenzen van zijn goedheid, van zijn geduld en rechtvaardigheid, Hij bewijst ook de kracht van zijn genade. Zie, gemeente, de genade die Hij uitwerkt in het leven van Mozes, zijn knecht!

Het staat er uitdrukkelijk in onze tekst, jongelui.

Mozes is weer de oude Mozes. Hij doet nu weer helemaal, met volledige inzet wat de Here van hem vraagt. Hij gaat er geen probleem van maken. Hij schuift het ook niet van zich af, zoals hij blijkens Numeri 25 een beetje deed.

Nee, hij is weer de oude Mozes, zoals hij vroeger vaak optrad. En hij is letterlijk waarschijnlijk ook oud. De Here zegt tegen hem: als je dit gedaan hebt, zul je met je voorouders verenigd worden. Dat is een mooie uitdrukking in het Oude Testament. Het betekent zoveel als dat Mozes zijn voorouders zal zien. Hij zal de eenheid met hen gaan beleven.

Eerst moet hij voor zijn sterven deze opdracht nog verrichten. Het is bijna het laatste wat hij te doen krijgt. Welnu, wat zou u doen, brs en zrs, jongelui, wanneer je de boodschap krijgt dat je niet lang meer te leven hebt??

Denk je dit in. Het kan iedereen zomaar gebeuren. Een dokter zegt je uiteindelijk direct en onomwonden: je bent niet meer te helpen! En je vraagt: 'dokter, hoe lang heb ik nog?' Dan kan hij zeggen: 'dat weet ik niet. Maar lang kan het mijns inziens niet meer zijn.' Hoe lang geeft u mij nog, vraag je misschien vertwijfeld, 'een maand, of maanden, een jaar of nog een paar jaar?' Dat was Mozes' situatie. De Here zegt hem: doe dit eerst nog en dan zul je sterven.

Hij gaat dan niet in een hoekje zitten en zich als slachtoffer beklagen. Dat kan best een plek hebben gehad. Het verdriet over zijn uitslag en boodschap, zal ook wel een plek hebben in ons leven, als je zoiets te horen krijgt: je gaat sterven!

Maar uiteindelijk pak je jezelf elke dag die je nog hebt wel beet. Je herpakt jezelf en wel in het geloof, zoals Mozes door de kracht van Gods genade in feite zegt: ik ga aan het werk. Ik zal de taak verrichten zolang ik er nog ben.

Let op het markante moment dat dit alles gebeurde! Gods volk was aan het eind van de woestijntocht gekomen. Ze bevonden zich op de vlakten van Moab. Dat was het eindstation van de woestijntocht. Jericho kwam bij wijze van spreken al in zicht, zie vers 12.

Sittim, dat is de laatste pleisterplaats voordat ze de Jordaan overtrekken onder leiding van Jozua. De toekomst wenkt, het beloofde land!

Daarom was het zo verschrikkelijk dat Bileam slaagde, dat zijn plan zo'n massaal succes had. Hij haalde het volk onderuit. Ondanks de zegen waren ze eigenlijk geen volk meer voor de Here!

Maar Pinechas redde het volk van de ondergang onder Gods toorn. Want of het nu gaat om kerkmensen dan wel om buitenstaanders, voor de Here is iedereen in dat opzicht gelijk. Wie zich tegen Hem verzet, krijgt Hem tegen zich! Maar wie Hem gehoorzaamt, wordt gezegend. De oude Mozes pakt aan en grondig ook. Maar wel eerlijk. Zie maar hoe de buit is verdeeld.

De oorlogswetten die Mozes al had doorgegeven, worden uitgebreid. Mozes regelt hoe ze terug van het slagveld de buit zullen verdelen. Ieder krijgt eerlijk zijn deel.

Bij de verdeling horen de gevangen jonge vrouwen. Degenen die geen verantwoordelijkheid droegen voor het schandaal dat zich eerder had voltrokken. Vrouwen die met Israëlieten gemeenschap hebben gehad, moesten uitgeroeid. Maar Midjanietische meisjes die geen geslachtsgemeenschap met kerkjeugd hebben gehad, blijven in leven. Ze worden zelfs in het volk Israël opgenomen. Numeri verzet zich op zich niet tegen gemengde huwelijken!

Denk vooral niet dat men in het Oude Testament bij Gods volk, bij Israël kon behoren alleen wanneer mensen direct bloedverwant waren van Abraham, Izaäk en Jacob. De Bijbel kent geen racisme. Veel mensen integreerden al in de tijd van het oude verbond in Israël, in Gods kerkgemeenschap.

Veel jonge Midjanietische meisjes werden in het volk opgenomen. Dat lezen we in dit hoofdstuk. Zij waren deel van de buit. Nu gaat het om de verdeling daarvan, zie vers 32 en volgende verzen. Zeker, ze zijn gevangen genomen. En als Israëlieten bij hen een knappe vrouw vond, mochten ze buitenlandse vrouwen trouwen. Ze mochten deze meisjes als gevangenen gebruiken voor zichzelf.

Tegelijk maakt het Oude testament duidelijk: misbruik is uit den boze! Elke Israëliet kon een buitenlandse vrouw huwen. Maar zij moesten dan wel fair worden behandeld, zie o.a. Deut. 21: 10 – 14. En zo gebeurde dat dan ook. Zie wat te lezen staat in Rechters 21: 10 – 14. Er is op grond van de Bijbel geen reden een naïef beeld te koesteren over het vroegere Israël. Alsof Gods volk in het oude verbond slechts puur uit het vlees en bloed van Abraham was geboren!

In het zicht van het beloofde land wist Mozes wat hem te doen stond. De wraak van de Here betekende niet dat Midjan geheel verdween en dat andere mensen, Midjanietische meisjes niet in het volk mochten worden opgenomen. Het gaat puur in die opdracht hierom dat het kwaad zal worden uitgeroeid. Hij past dan ook een eerlijke verdeling toe. Een deel van de buit en van de Midjanietische meisjes gaat naar degenen die de strijd hebben geleverd, een ander deel, de andere helft gaat naar de priesters. Priesters zullen ook met Midjanietische meisjes gehuwd geraakt zijn. Ongetwijfeld kon dat een garantie zijn dat zij voortaan niet de vroegere afgoden van Midjan, maar de God van Israël eerbiedigden en gehoorzaamden. Tot in zijn ouderdom weet Mozes in ieder geval zijn taak te volbrengen.

Zo heeft Jezus sterker en zuiverder dan Mozes tot zijn laatste snik de oude strijd gestreden tegen Gods vijanden.

Vertelt de Heilige Geest in het boek Openbaring ons iets anders dan in dit hoofdstuk? Toch zeker niet! Ook in dat nieuwtestamentische Bijbelboek wordt geestelijk zichtbaar dat de wereld, de mensenwereld, althans de ongelovige, onbekeerlijke mensenwereld, ten onder gaat! Laten we dat vandaag niet verbloemen, bijvoorbeeld door een misplaatst beroep op Gods liefde. Alsof Hij zo vriendelijk en aardig is, dat Hij alles accepteert. Gods oordeel zal over alle kwaad uiteindelijk worden voltrokken.

Maar wie in gehoorzaamheid de opdrachten van de Here uitvoert, dat is: wie Jezus volgt in zijn strijd onder de mensen voor de komst van zijn koninkrijk, zal tot in zijn sterven kracht ontvangen om zich aan Hem te kunnen overgeven en tot de laatste dag op aarde te leven tot eer van Hem.

Laten we ook met dit Bijbelgedeelte ons bemoedigd weten en ons, bijvoorbeeld als we een moeilijk bericht vernemen, vertroosten met de strijd die Jezus als onze Redder gestreden heeft en daarom voor ons de poort van zijn koninkrijk opent.

Wie in zijn leven, jong of oud, het zicht houdt op de vervulling van al Gods beloften, zal zich gedragen weten door de kracht van zijn genade, al is het dwars door ziekte en duisternis heen. Want in en door Jezus Christus weten we ons onderweg naar een nieuwe wereld waar blijdschap en gerechtigheid samenvloeien. Vandaag immers is Hij al met goddelijk geweld bezig daartoe voor ons de weg te banen! Amen!